

Огляд законодавства

Огляд законодавства з питань внутрішнього переміщення, підготовки УВКБ ООН | Квітень 2021

Набули чинності

- Запровадження е-паспортів (внутрішніх та закордонних)
- Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні
- Підтримка реінтеграції молоді з НКТ/Криму
- Ратифікація угоди про фінансову співпрацю щодо пошуку житлових рішень для ВПО

Проекти

- Зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо в'їзду/виїзду на/з КТ під час обмеженого функціонування контрольних пунктів в'їзду/виїзду (КПВВ)

Інші події

- Літні курси для випускників з НКТ/Криму
- Щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини за 2020 рік
- Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору

Набули чинності

Запровадження е-паспортів (внутрішніх та закордонних)

30 березня Парламент прийняв закон #1368-IX¹ про внесення змін до Закону про єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус. Автори додають визначення е-паспортів як документів, рівноцінних паперовим. Вони є відображенням звичайних друкованих копій паспортів (внутрішньої айді-картки та закордонного паспорту). Е-паспорти будуть доступні в мобільному застосунку «Дія»². Водночас, наразі відсутні зчитувачі, і перетин державного кордону наразі є неможливим за електронною копією закордонного паспорту. Закон вступить в силу 23 серпня 2021 року. Уряд має розробити підзаконні нормативно-правові акти для його імплементації в травні-липні 2021 року³.

Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

7 квітня 2021 року Уряд ухвалив Постанову #310⁴ про внесення змін до Постанови #1236⁵ від 9 грудня 2020 року про карантинні та обмежувальні заходи⁶ з протидії подальшому поширенню COVID-19 в

¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1368-IX#Text>

² Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за листопад 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2020/12/2020-11-Legislative-Update_UKR.pdf

³ Це має бути розроблено протягом трьох місяців з моменту оприлюднення закону. Це відбулося 16 квітня

⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-9-grudnya-s70421>

⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vstanovlennya-karantynu-ta-zaprovadzhennya-obmezhuvalnih-protiepidemichnih-zahodiv-1236-091220>

⁶ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за грудень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/01/2020-12-Legislative-Update_UKR.pdf

Україні. Уряд звільнив іноземців та осіб без громадянства віком до 12 років від зобов'язання надати підтвердження наявності страхування, що покриває витрати, пов'язані з лікуванням COVID-19 та обсервацією та/або негативним результатом тестування на полімеразну ланцюгову реакцію (ПЛР) на COVID-19, який було отримано максимум за 72 години перед перетином державного кордону України. Уряд прибрав будь-які прив'язування до громадянства/безгромадянства незалежно від віку: коли мова йде про самоізоляцію, то не тільки громадяни України, а й іноземці та особи без громадянства мають її проходити та встановлювати додаток «Вдома» (попередньо він називався «Дій вдома») під час перетину державного кордону України, лінії розмежування на сході та адміністративного кордону з Кримом. Раніше ця вимога застосовувалася тільки до громадян України, які перетинали державний кордон.

Підтримка реінтеграції молоді з НКТ/Криму

21 квітня 2021 року Уряд ухвалив [Постанову #383](#)⁷, що спрямована на підтримку інтеграції молоді з непідконтрольних Уряду територій (НКТ) Донецької та Луганської областей/Криму та забезпечення фінансування⁸ програми. Пріоритет надається безкоштовним підготовчим курсам для вступу у виші для випускників з НКТ, Криму та населених пунктів на лінії розмежування. Інші види підтримки включають в себе інформаційно-комунікаційні кампанії, конкурси та фестивалі із фокусом на інтеграцію, програми з розширення можливостей молоді та збереження культурної спадщини корінних народів України. Окрема увага приділяється консультаціям з українськими та міжнародними експертами щодо подальшого розвитку політики реінтеграції молоді.

Ця ініціатива сприятиме зміцненню зв'язків між молоддю з контрольованої території (КТ) та з НКТ і Криму, а також подальшому зміцненню зв'язків з особами, які проживають на НКТ та в Криму.

Ратифікація угоди про фінансову співпрацю щодо пошуку житлових рішень для ВПО

28 квітня 2021 року Уряд прийняв⁹ порядок надання ВПО пільгових іпотечних кредитів за підтримки грантового фінансування, наданого німецьким банком *Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)*¹⁰. Очікується, що у 2021-2022 роках приблизно 680 сімей/1768 ВПО зможуть скористатися цією програмою. Буде створена спеціальна черга, пов'язана з реєстрами, які веде Держмолодьжитло. Ті ВПО, які зареєструються на цю програму, зможуть залишатися в будь-яких інших чергах очікування житла, доки вони не отримають кредит. У рамках процедури отримання житла за надання пільгового іпотечного кредиту бенефіціари будуть виключені з інших списків черг.

Кредит буде надаватися на 20 років із 3% ставкою для придбання квартири у багатоповерховому будинку або одноквартирному будинку.

Бенефіціари будуть обрані в довільному порядку (автоматичний сервіс рандомізації, який ще не визначено). Мінреінтеграції відзначає, що це буде зроблено згідно з правовою рамкою щодо захисту персональних даних.

Ця ініціатива може бути використана ВПО зі стабільним доходом для виплати кредиту.

⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-vikoristu-a383>

⁸ Це підтримується з державного бюджету. Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за грудень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/01/2020-12-Legislative-Update_UKR.pdf

⁹ Повний текст новини знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.minre.gov.ua/news/uryad-zatverdylv-mehanizm-pilgovogo-ipotechnogo-kredytuvannya-vnutrishno-peremishchenyh-osib?fbclid=IwAR0nVIB18aTuSHZvr7iW1_vZVoTdsp8Ye1KYkoHW4k9sgvj21CayJYWdXqY

¹⁰ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Оглядах законодавства, підготовлених УВКБ ООН, за квітень, вересень, листопад та грудень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/resources>

Проекти

[Зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо в'їзду/виїзду на/з КТ під час обмеженого функціонування контрольних пунктів в'їзду/виїзду \(КПВВ\)](#)

20 квітня 2021 року народні депутати зареєстрували в Парламенті [законопроект #5405](#)¹¹ про внесення змін до статті 204-2 Кодексу про адміністративні правопорушення. Ця стаття встановлює відповідальність за незаконний в'їзд/виїзд з тимчасово окупованої території¹². Це означає, що якщо подорожуючий(а) в'їжджає на НКТ Донецької та Луганської областей чи до Криму не через офіційні КПВВ на лінії розмежування на сході або адміністративному кордоні із Кримом, він (вона) має сплатити адміністративний штраф¹³. Те саме стосується тих, хто в'їжджає/виїжджає на/з КТ з цих територій за межами встановлених КПВВ. Сплата штрафів є надзвичайним фінансовим тягарем для мешканців НКТ, які часто приїжджають на КТ, щоб отримати соціальні виплати або пенсії, що мають вирішальне значення для їх виживання. Стаття не враховує будь-які форс-мажорні обставини¹⁴, що заважають подорожуючим використовувати для перетину КПВВ на лінії розмежування. Автори пропонують не стягувати з подорожуючих штрафи, коли функціонування КПВВ на сході є нестабільним. Командувач Операції об'єднаних сил (ООС) визначатиме тривалість таких обмежених функціональних можливостей.

Цей позитивний крок може сприяти посиленому захисту жителів НКТ, які в'їжджають до КТ через територію Російської Федерації у зв'язку з обставинами, що не залежать від їхньої волі. У той же час, якщо звільнення від штрафу залежить від дискреції Командувача ООС, це може зробити захист нестабільним.

Інші події

[Літні курси для випускників з НКТ/Криму](#)

1 квітня 2021 року Мінреінтеграції [анонсувало](#)¹⁵ літні підготовчі курси для випускників та випускниць з НКТ Донецької та Луганської областей і Криму, які бажають навчатися в вишах на КТ. Пілотний проект¹⁶ буде імплементовано в 25 університетах. Майбутнім студентам та студенткам буде надано гуртожиток та стипендію у 4,590 гривень, і вони зможуть вільно обирати місце навчання серед 195 університетів через освітні центри «Донбас-Україна» та «Крим-Україна», у яких доступна опція спрощеного вступу.

[Щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини за 2020 рік](#)

На початку квітня Уповноважений Верховної Ради України з прав людини опублікував [щорічну доповідь](#)¹⁷ за 2020 рік. У ній містяться окремі спостереження щодо дотримання прав людини ВПО та осіб, постраждалих внаслідок конфлікту. У ній є спеціальний розділ про цивільне населення, постраждале внаслідок конфлікту, де приділено увагу таким питанням:

- невивплата пенсійної заборгованості ВПО та мешканцям

¹¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71733

¹² Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН.

¹³ Штрафи досить високі: за перше можливо вчинене порушення обсяг штрафу зазвичай становить 1700 гривень (приблизно 60 доларів США). Тим часом максимальний штраф становить 5100 гривень (приблизно 179 доларів США). Водночас, у разі повторного штрафування протягом року, сума може становити 8500 гривень (приблизно 299 доларів США)

¹⁴ Це може бути закриття КПВВ, вплив спалаху COVID-19, природні лиха, забруднені райони і т.д.

¹⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://mtot.gov.ua/ua/minreintegracii-obgovorilo-z-zvo-zaprovadjennja-pidgotovchih-kursiv-dlja-vstupnikiv-z-tot?fbclid=IwAR0W0Am41zbrY-4UH_OmMc9wERqRO9nmhNTE48Sz65lf_zi6_2314D6nd38

¹⁶ На академічний рік 2021-2022

¹⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.ombudsman.gov.ua/>

- відсутність комплексного закону про правовий захист цивільних осіб, загиблих або поранених внаслідок збройного конфлікту
- відсутність адміністративної процедури для встановлення юридичних фактів (наприклад, народження, смерть, реєстрація шлюбу), що мали місце на НКТ/в Криму
- свобода пересування, на яку вплинула обмежена функціональність КПВВ
- порушення прав людини та міжнародного гуманітарного права (МГП) в Криму
- потреба у прийнятті комплексного закону про реституцію та компенсацію за пошкоджене/знищене майно. Прийняття Постанови Уряду #767¹⁸ про надання компенсації за зруйноване житло відзначено позитивно: Омбудсмен рекомендує продовжувати її фінансування з державного бюджету на наступні роки. Таке фінансування має бути щонайменше еквівалентним обсягу, виділеному на 2021 рік (тобто 141 млн. грн.).

Окрім цього, у своїй доповіді Уповноважений з прав людини підіймає проблеми, з якими стикаються ВПО та особи, постраждалі внаслідок конфлікту, у розділах про дискримінацію, свободу релігії, свободу слова, виборчі права, процесуальні права осіб, позбавлених особистої свободи, захист дітей та доступ до освіти.

Омбудсмен зауважує відсутність достовірних даних про осіб, які потребують соціального житла. Внаслідок цього, місцева влада не може будувати або купувати соціальне житло, оскільки не проводиться оцінка потреб. ВПО не вказані у цьому розділі.

Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору

14 квітня 2021 року своїм Розпорядженням #366-p¹⁹ Уряд затвердив Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору. Її основною метою є запровадження безбар'єрного середовища для будь-якої особи, де він (вона) може вільно здійснювати та мати доступ до своїх прав незалежно від віку, стану здоров'я, інвалідності, статі, сімейного стану, місця проживання та інших пов'язаних з цим умов. Це має бути зроблено шляхом усунення фізичних, інформаційних, цифрових, соціальних, цивільних, економічних та освітніх бар'єрів. Досягнення вимірюватимуться за конкретними показниками. Очікувані результати реалізації Стратегії включають вільний доступ до багатьох засобів, інформацію у різних формах (включаючи цифрові можливості, шрифт Брайля, субтитри) та в Інтернеті; безперешкодну участь у державних та місцевих справах в інклюзивному суспільстві; рівний доступ до освіти та можливостей працевлаштування. Для підсилення виконання Стратегії Уряд має прийняти План дій щодо її імплементації на 2021-2022 роки.

КОНТАКТИ

E-MAIL: UKRKI@UNHCR.ORG, ТЕЛ: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

UNHCR Ukraine: www.unhcr.org/ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine

¹⁸ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за вересень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2020/11/2020-09-Legislative-Update_%D1%83%D0%BA%D1%80-1.pdf

¹⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-nacionalnoyi-strategiyi-iz-stvorenniya-bezbaryernogo-prostoru-v-ukrayini-na-period-do-t140421?fbclid=IwAR2v96Ka7OeA05d5sXzp6xLViqgXCrWsSv55BNOxBWUU1b2cdxPU5yAC04>